

OPUŚCIAŁY (18) *part praet act*

opuściwały (17), **opuściwał** (1), [**opuszczały**].

-śc- (9), -fc- (4), -śc- (3), -fíc- (1), -fíc (1).

o oraz a jasne.

sg m N opuściwały (3). ◇ G opuściwał(e)go (1). ◇ I opuściwałem (1). ◇ f N (*praed*) opuściwała (1) *OrzRozm*, opuściwała (1) *Leop*. ◇ [G opuszczał(e)j]. ◇ A opuściwała (3). ◇ I opuściwała (2). ◇ L opuściwał(e)j (2). ◇ [n N opuściwał(e).] ◇ pl [N *subst* opuściwał(e).] ◇ G opuściwałych (3). ◇ A *subst* opuściwał(e) (1).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVI i XVIII w.*

1. W funkcji biernej: *opuszczony, osamotniony; desolatus Vulg, Cn; desertus Mącz, Cn; exclusus, viduus Mącz; orbus, relictus Cn* (13) : Návroczenye wŕzytkich opuŕcyáłyh konczyn fwiátá te⁶⁰. *LubPs G4v marg*, hh5; Z wyfokoŕŕci zefláł ogieñ w koŕŕci moie/ á wyŕwiczył mię: rozrzuŕcił fieć ná nogi moie/ y obroŕcił mię wzad: poŕożył mię opuŕŕiáá/ cáły dzieñ żáloŕŕiá fkonaná. *Leop Thren 1/13; OrzRozm C3*; Nunc ego sum exclusissimus, Od wŕziŕtkich opuŕczony/ Opuŕŕiáły. *Mącz 56c*, 387d, 495c; Ktemu/ iż żaden ztych/ kŕŕŕzy ná tákie lékárŕtwá fye vdawáá/ ták opuŕŕiáálem nieieŕt/ áby przy łobie záwŕŕdy kogo dla poŕługi niemiaá/ tento niechay go zábawia *Oczko 18v*; [Orbus ... opuŕcyáły *Cervus F40 304v [idem] F42*].

[Wyrażenie: *praw.* »imienie opuŕŕiáá« = *majętnoŕŕ pozostawiona bez testamentu i bez dziedzica: Bona caduca seu vacantia ... Ymienye opuŕcyáá, albo odumarlina Cervus F40 259v [idem] F42, F46.*]

Szereg: »mizerny i opuŕŕiáá« (1): áby tá Koroná twoiá/ bes Duchowney y bes Krolewŕkiey pomocy zoŕtawŕzy/ mizerná Koroná/ y opuŕŕiáá we wŕzem Krzeŕŕŕiánŕtwie fáiná zoŕtáá *OrzRozm C4v*.

W przén (1) : W opuŕŕcyááley fŕároŕŕi moyá nędzna głowá/ Oleyem láfki twoyey będzye pomázaná *LubPs V2*.

a. W funkcji rzeczownika (3) : Tyŕ nádzieiá pewna mizernych/ *prawdziwie mátká opuŕŕiááłyh KrowObr 177*; Iż oto ia Pan wzbudzę páŕŕterzá tákiego ná zyemi/ kthory nie będzye náviedzáá opuŕŕiáááego [*qui derelicta non visitabit Vulg Zach 11/16*] *RejPos 261v*; [A tes o krzizv skarge kładla y kv ssynv thes wołála [*błogóŕtawiona dziewica*], kv bogv oyczv napierwey mowila: [...] racziles wibracz mnye woblvbienyczá y wdziewicze, twego Angiola przissilaiacz, Aprzecz ze mye nynyá opvsczála opvsczas? *SprChęd 94*; Wefel fie niepłodna/ kthora nie rodziŕ: wyrwi fie y záwołay kthora fie rodzeniem nieprácuiefz/ ábowiem wiele fynow opuŕŕczááley [*quia multi filii desertae*]/ więcey niŕŕli oney kthora ma mężá. *Leop Gal 4/27*].

Wyrażenie: »książę opuŕŕiááłyh« = *Azazel, demon pustyni* (1): wężá tego kŕŕy zdrádzil Adámá/ Zydwowie vczeni nie zowá go być czártem/ iedno proŕto wężem (oni zowá Azázáel) [...] kŕŕy ieŕt pan ciáá y krwie y kŕiáę te[go fwiá]tá/ w Lewityku zowie go kŕiáę opuŕŕiááłyh *BielKron 2v [cf ad Ghazazel in desertum PolAnt Lev 16/10]*.

2. *Opustoszały, zniszczony; desertus HistAl, Vulg; desolatus Vulg, Cn* (5) : Zálię ŕtamtáđ iáđac przez czterdziéŕŕi dni/ przyecháli [!] ná polá opuŕŕiáá/ ná kŕŕŕŕŕy nie było nie widać wyfokiego *HistAl I3*; iż ten mąż á ten krol [...] będzye iáko źrodlá [!] wod czáfu vprágnienia/ á iáko cieñ fŕkáły okázuiącey fie nád opuŕŕiááły zyemiá. *RejPos 312v, 312v; [LustrWpol I 16]*.

W połączeniu szeregowym (1): Zelżona iest niepomału [ziemia] mátká wálfá/ y porownána z prochem/ która was porodziła: otho oštátecznieyślá będzie między narody/ y opuściáá/ niedrożna/ y fucha [deserta, inuia et arens]. *Leop Ier* 50/12.

[Wyrażenie: »pustynia opuszczała«: Bowiem [Chrystus] iuz nie dobytek rozmnaża/ lecz te którzy bydłęcy żywot ná pułtyni opuśczały tego świátá wiedli/ áby do swoiey owczarnie zgromadził *BzowRóż* 48.]

Szereg: »bezdrożny i opuściáły« (1): Aby śfedł dełzcz ná ziemię krom człowieká ná pułczey/ gdzie żadny człowiek nie mieśfka/ áby napełnił bezdrożną y opuściáá [ut impleret inuiam et desolatam]/ á wywiódł trawy żielone? *Leop Iob* 38/27.

Synonimy: 1. osierociały, zapomniany; *wyr.*: »imienie opuściáły«: kaduk, odumarlina, wakancyja; 2. opustoszały, pusty, zaniechany.

Cf [NIEOPUSZCZAŁY], OPUSZCZONY, OPUŚCIEĆ

MŚ